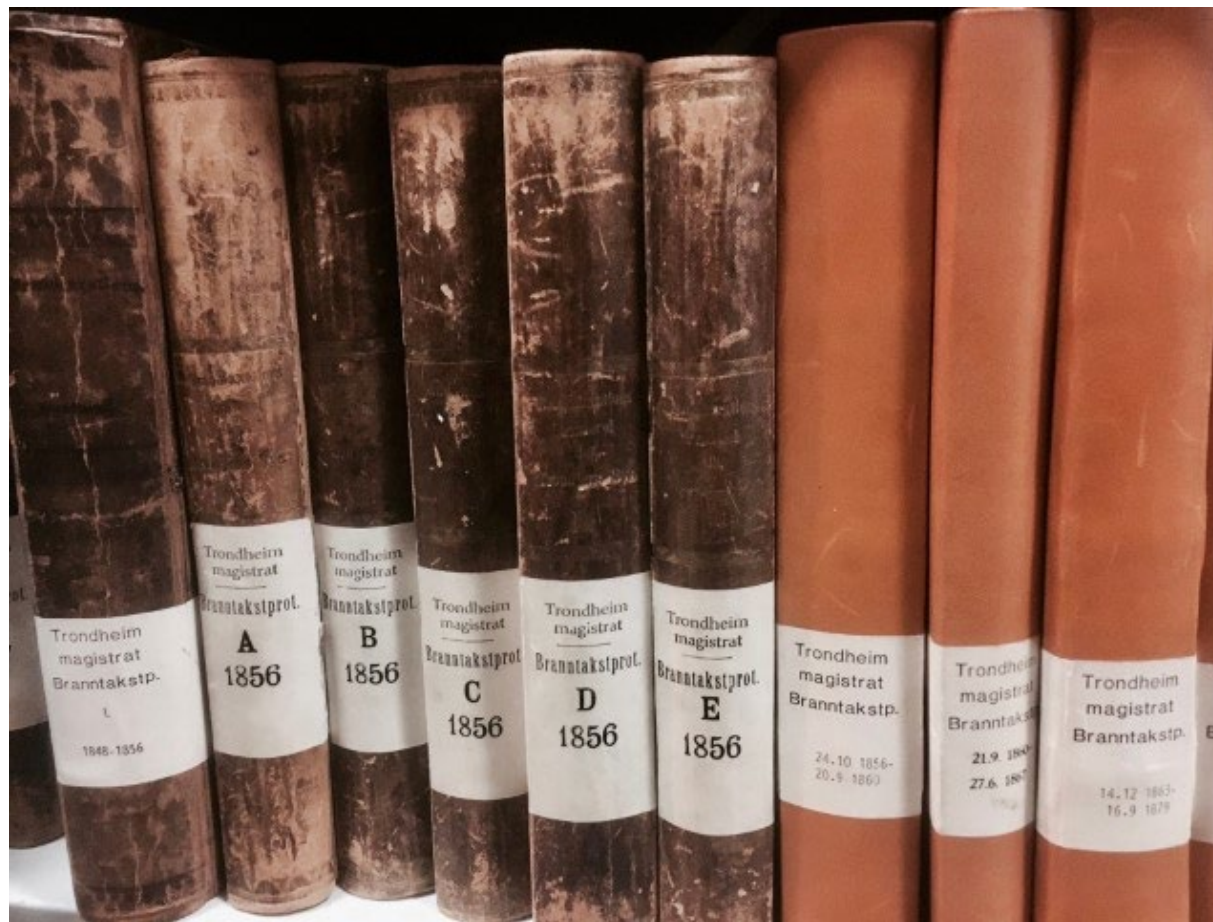

NOU

Norges offentlige utredninger **2019:9**

Fra kalveskinn til datasjø

Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver

Bakgrunn: Mandat og sammensetning

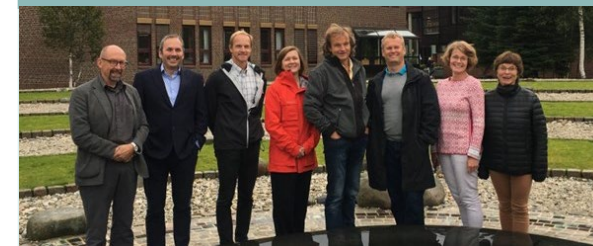

➤ Digitalisering:

- Gjennomgå alle bestemmelser i dagens lov og vurdere behov for fornying og endring
- Noark-standard, skylagring, kassasjon, og journalføringsplikt

➤ Uavhengig av digitalisering: virkeområde, harmonisering med offentlighetslov, GDPR og forvaltningslov

FAKTA

Utvalget

- Christian Reusch (leder)
- Dag Wiese Schartum
- Anne Mette Dørum
- Håkon With Andersen
- Lone Solheim
- Espen Sjøvoll
- Hilde Bjørnå
- Rune Kjølraug

Utfordringsbildet og utviklingstrekk

Digital Economy and Society Index (DESI) 2018 ranking

> Digitalisering:

> Nye arbeidsmåter og former for kommunikasjon

> Mye av virksomhetenes dokumentasjon fanges ikke opp av de tradisjonelle arkivløsningene

> Nye teknologiske muligheter

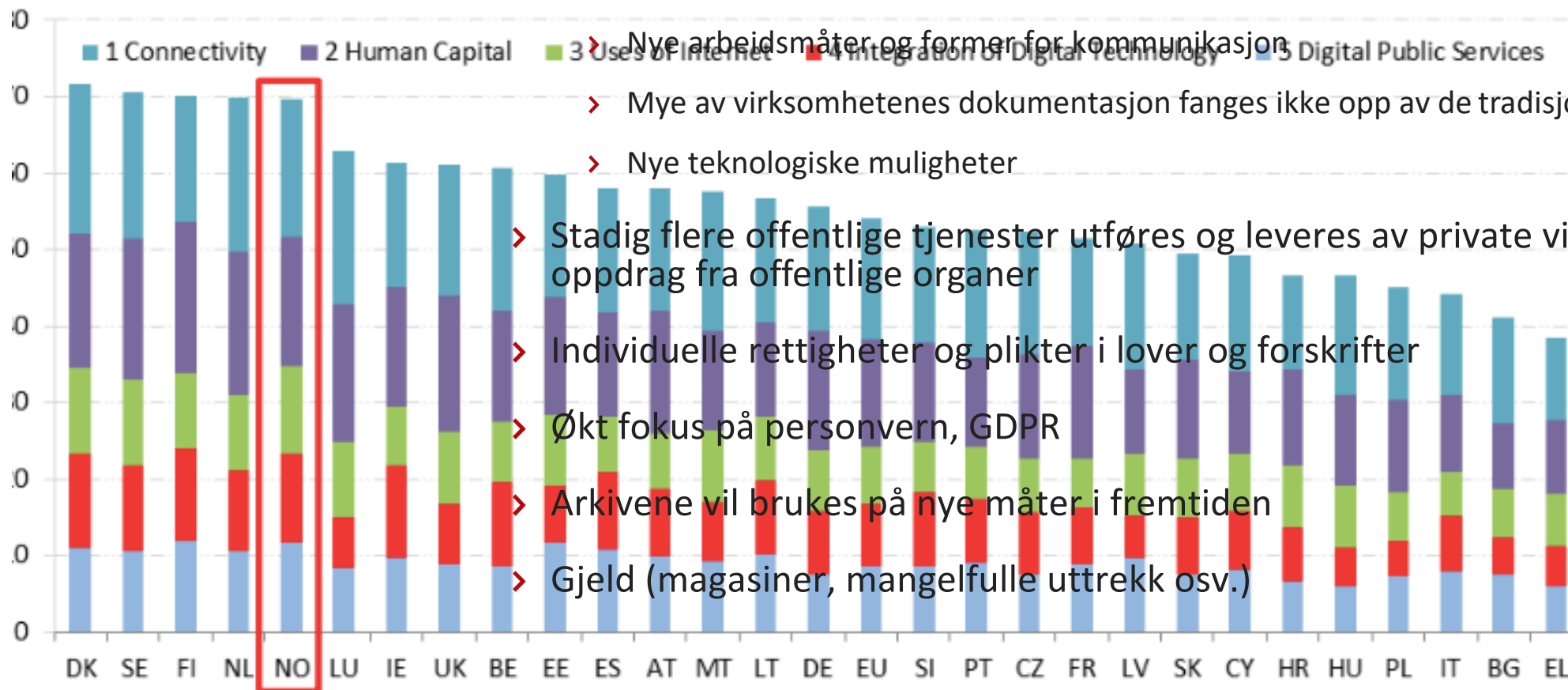
> Stadig flere offentlige tjenester utføres og leveres av private virksomheter på oppdrag fra offentlige organer

> Individuelle rettigheter og plikter i lover og forskrifter

> Økt fokus på personvern, GDPR

> Arkivene vil brukes på nye måter i fremtiden

> Gjeld (magasiner, mangelfulle uttrekk osv.)

Lovutkastet

Sentrale begreper

- › Hvem skal loven kommunisere med?

Lovutkastet § 5 Definisjoner (kjernebegreper)

I denne loven menes med:

a) dokumentasjon: informasjon som løpende bekrefter hvordan en virksomhet, organisasjon eller person har handlet, utøvd myndighet eller utført tjenester og andre oppgaver. Dette omfatter blant annet prosesser, beslutninger, handlinger med rettslige virkninger, samt vesentlige hendelser og forhold.

b) dokumentere: å sørge for dokumentasjon.

c) arkiver: dokumentasjon som langtidsbevares for formål som nevnt i § 1.

d) arkivinstitusjon: virksomhet med hovedformål å ta vare på og gjøre tilgjengelig arkiver omfattet av loven.

Ny formålsparagraf (§ 1)

---

(1) Formålet med denne loven er å sikre dokumentasjon om samfunnet som skal kunne brukes til å forstå samtid og fortid, og til å bevare og videreutvikle Norge som rettsstat og demokrati.

(2) Loven skal særlig legge til rette for å

- a) fremme offentlighet og demokratisk deltakelse (ny)*
- b) drive forsvarlig offentlig virksomhet*
- c) fastsette, fremme og forsvare rettigheter og andre rettskrav*
- d) utvikle kunnskap om kulturarven, kulturelt mangfold og grunnleggende samfunnsforhold*
- e) legge til rette for vitenskapelig forskning og annen granskning*
- f) ivareta enkeltpersoners og grupperes behov for å kjenne egen historie og kultur. (ny)*

Utvidet virkeområde (§ 2)

---

(1) Loven gjelder for:

- a) staten, fylkeskommunene og kommunene
  - b) selvstendige offentlige virksomheter uavhengig av organisasjonsform
  - c) selvstendige virksomheter hvor det offentlige direkte eller indirekte har en samlet eierandel på mer enn 50 prosent, eller hvor det offentlige direkte eller indirekte har rett til å velge flere enn halvparten av medlemmene i det øverste organet i virksomheten
  - d) andre virksomheter når de treffer enkeltvedtak eller utferdiger forskrift.
- Virksomheter som setter ut lovplålagte oppgaver til noen som ikke er omfattet av loven, skal sørge for oppfølging av dokumentasjonspliktene for disse oppgavene(4)
  - Forskriftshjemmel: virksomheter som leverer tjenester som i hovedsak er offentlig finansiert, skal være helt eller delvis omfattet av loven (5)

....Arkivdanningen handler om å sikre dokumentasjon av vurderinger, handlinger og beslutninger på en slik måte at man kan stole på at de gir et riktig bilde av både det som ble diskutert og det som ble besluttet i offentlige virksomheter. Måten vi jobber på og hvordan dokumentasjonen oppstår har endret seg mye siden den gang journalføring ble innført som et prinsipp i norsk offentlig forvaltning av Christian VI på 1700-tallet...

Plikt til å skape og bevare dokumentasjon

- 1) Dokumentasjonsstrategi § 6
- 2) Dokumentasjon i felles systemer, § 7
- 3) Virksomhetens kommunikasjon, § 8
- 4) Informasjonssystemer, databaser, registre, § 9
- 5) Særlig dokumentasjonsplikt ved automatisert rettsanvendelse, § 10
- 6) Dokumentasjon av avgjørelser, § 11
- 7) Plikt til å dokumentere ut fra en konkret vurdering, § 13
- 8) Nasjonalarkivet kan gi pålegg om å dokumentere § 15

Dokumentasjonsstrategi

---

(1) Hva skal strategien redegjøre for?

- *Hvilke dokumentasjonsplikter som gjelder, hvilke kommunikasjonskanaler brukes og hvilken dokumentasjon er særlig viktig for virksomheten?*
  - *Hvordan organiseres arbeidet og hvilke informasjonssystemer skaper dokumentasjon?*
  - *Hvordan sørger virksomheten for langtidsbevaring, minimering og sletting?*
  - *Etterlevelses loven?*
- (2) Øverste organ i virksomheter omfattet av § 2 første ledd bokstav a til c skal vedta dokumentasjonsstrategien minst én gang hvert fjerde år.

Plikt til å dokumentere virksomhetens kommunikasjon, § 8

- (1) Virksomheter skal dokumentere sin eksterne kommunikasjon.
- (2) Virksomhetsrelatert kommunikasjon til og fra personer i ledende stilling.
- (3) Virksomheter skal gi tilsatte tilgang til verktøy for å ivareta pliktene etter første og annet ledd på en automatisert måte.
- (4) Forskrifthjemmel

Plikt til å dokumentere avgjørelser, § 11

---

(1) Når en virksomhet treffer avgjørelse under utøvelse av offentlig myndighet skal virksomheten sørge for dokumentasjon av

- › a) hvem avgjørelsen gjelder og hva den går ut på
- › b) i hvilken grad og på hvilken måte avgjørelsen er basert på automatisert rettsanvendelse
- › c) hvilke lover, forskrifter og instruksjer som generelt har vært styrende for avgjørelsen, og
- › d) de faktiske omstendighetene som har hatt mye å si for utfallet.

2) Andre vesentlige forhold og avgjørelser som viser hvordan en virksomhet har utført sine oppgaver, skal dokumenteres.

Plikt til å dokumentere ved automatisert rettsanvendelse, § 10

- (1) Virksomheter som helt eller delvis automatiserer rettsanvendelse, skal dokumentere
  - a) hvilke datatyper som anvendes
  - b) hvilke kilder som benyttes for disse datatypene
  - c) hvilke behandlingsregler som er utledet av rettsreglene og som er styrende for vedtakene, og
  - d) hvilke endringer som er gjort av systemet på bakgrunn av vedtak av lover og forskrifter og andre politiske vedtak.

Plikt til å dokumentere Informasjonssystemer, databaser, registre, § 9

- 1) Krav om at systemer skal dokumenteres når innholdet skal langtidsbevares
- 2) Følgende beskrives:
  - a) når database- eller registerløsningen ble etablert, vesentlig endret eller omstrukturert og avviklet
  - b) hvilke typer data som inngår i løsningen, om det er personopplysninger, og hvilke kilder datatypene er hentet fra
  - c) bruksformålet for løsningen
  - d) hvilke kategorier virksomheter eller personer som har tilgang til dataene, og
  - e) hvordan dataene er beskyttet mot urettmessige endringer.
- 3) Skal følge med ved overføring til arkivinstitusjon

Skytjenester (§ 21)

- › Gjeldende utførselsesforbud oppheves for digitale arkiver
  - ✓ Vilkår i personvernforordningen
  - ✓ Risikovurdering
  - ✓ Databehandler avtale – tilsynsmyndighet rett til å vite lagringsted
  - ✓ En kopi i Norge ved langtidsbevaring

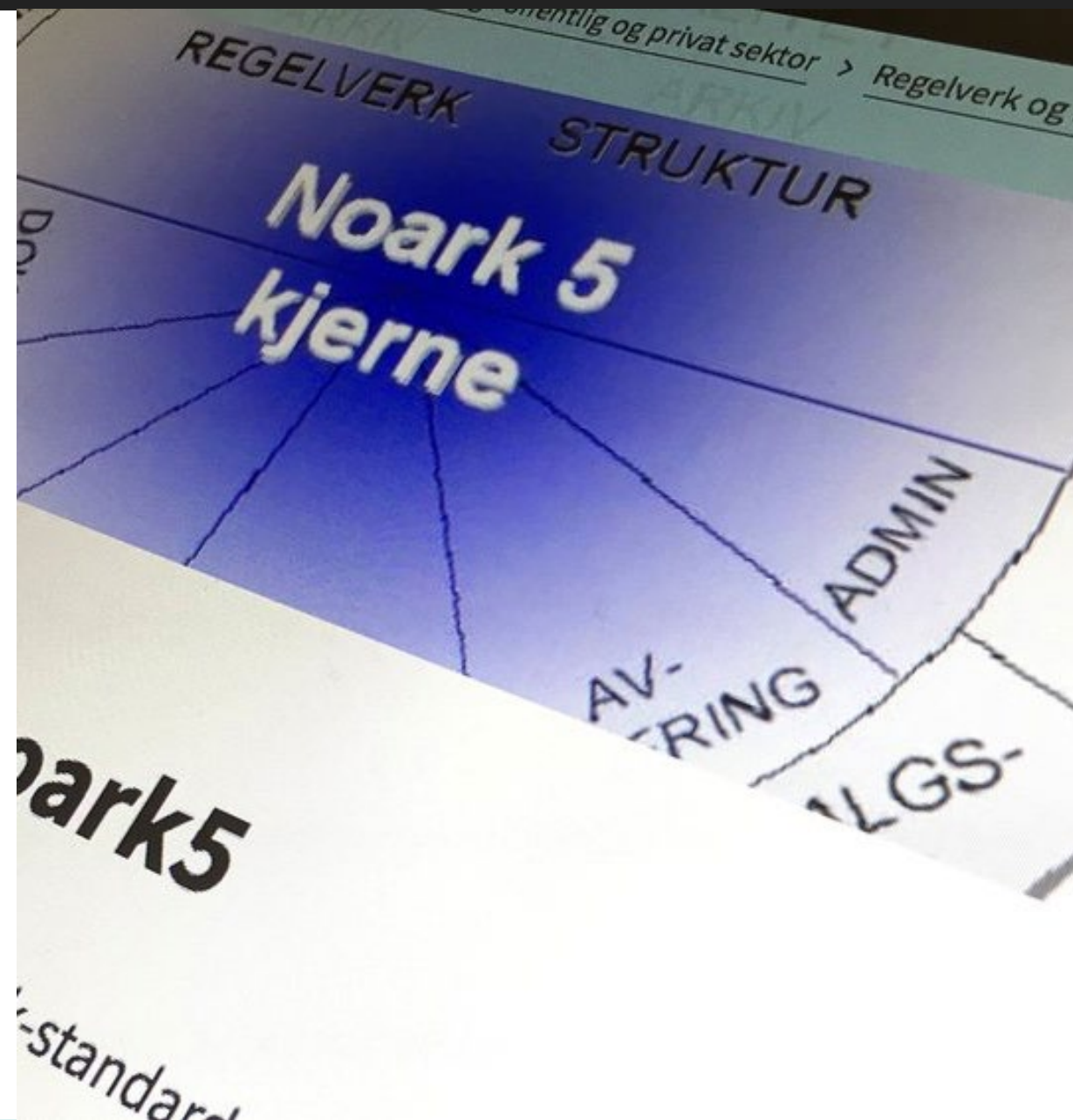

“

Utvalget tilrår at det arbeides med en ytterligere forenklet og mer presis Noark-standard. Det bør samtidig settes i gang et arbeid for å prøve ut nye metoder og løsninger for å bygge krav til dokumentasjonen inn i forvaltningens systemer, såkalt innebygd arkivering

NOU 2019:9

GDPR, minimering og sletting

- Forbud sletting § 18
- Ny: Virksomhetene får positiv plikt til å holde dokumentasjonen vedlike, for å unngå at den blir ubrukelig eller utilgjengelig (§ 19)
- § 22 (plikt til å identifisere personopplysninger)
- § 23 (opplysninger om døde)
- § 24 (arkivformål)
- § 25 (unntak fra registrertes rettigheter)
- § 27 (minimering)

Arkivformål i allmennhetens interesse (§ 24)

---

1. Nasjonalarkivet, kommuner, fylkeskommuner og offentlig eide arkivinstitusjoner kan være behandlingsansvarlig for behandling av personopplysninger for arkivformål i allmennhetens interesse.
  2. Personopplysninger som nevnt i personvernforordningen kan behandles av arkivinstitusjon uten samtykke fra den registrerte dersom behandlingen er nødvendig for arkivformål i allmennhetens interesse.
  3. Særlige kategorier personopplysninger kan behandles av arkivinstitusjon uten samtykke fra den registrerte dersom behandlingen er nødvendig for arkivformål i allmennhetens interesse, og der samfunnets interesse i at behandlingen finner sted, klart overstiger ulempene for den enkelte.
  4. Ved behandling av særlige kategorier personopplysninger skal den behandlingsansvarlige arkivinstitusjonen rådføre seg med personvernombudet
- › Forskriftshjemler

Overføring og langtidsbevaring

- Lovutkastet oppstiller regler om ansvaret for og overordnede krav til langtidsbevaring tilpasset digitale arkiver
- Nytt: Statlige arkiver skal overføres på digitale formater til Nasjonalarkivet. Det innebærer at Nasjonalarkivet ikke vil motta flere papirarkiver (§ 29)
- Nytt: Nasjonalarkivet får ansvar for å tilby kommuner og fylkeskommuner tjenester for langtidsbevaring av digitale arkiver (§ 28)

Plikt til å tilgjengeliggjøre

- § 17 Dokumentasjon som offentlige virksomheter har skapt eller besitter skal være tilgjengelig hvis ikke strid lov, taushetsplikt etc.

- § 32
  - 1) Langtidsbevarte arkiver registreres i en felles, allment tilgjengelig og nettbasert katalog forvaltet av Nasjonalarkivet

  - 2) Arkiver som langtidsbevares hos Nasjonalarkivet og andre arkivinstitusjoner skal ... være tilgjengelig for forskning, kulturvirksomhet, lokalhistorisk arbeid, næringsutvikling, for å dokumentere rettigheter og annen bruk i tråd med § 1

Tilsyn og sanksjoner

- § 41 Nasjonalarkivet fører tilsyn. Forskriftshjemmel fylkesmann føre tilsyn med fylkeskommuner og kommuner
  - Digitaliseringstilsyn (bare i NOU)
- § 42 Sanksjoner
  - Nasjonalarkivet mulighet til å ilegge overtredelsesgebyr og tvangsmulkt
  - Datatilsynet kapittel IV
- § 43 Straff: Forsettlig og grovt uaktsomt mulighet for bøter

---

En liten oppfordring...

Bruk høringen!